

AYLAK BİR ADAMDAN
AYLAK DÜŞÜNCELER

Maya Kitap: 111, Düşünce: 11
1. Baskı, İstanbul Kasım 2015

ISBN: 978-605-9902-22-9

© The Idle Thoughts Of An Idle Fellow, Jerome K. Jerome
Tüm yayın hakları Maya Kitap'a aittir.

Yayın Yönetmeni: Tahir Malkoç
Editör: Bilge Ulusman
Son Okuma: Selin Saraçoğlu
Mizanpaj: Mehmet Büyüktırna
Kapak: Gülay Tunç

Maya Kitap * Sertifika: 14079

Merkez Mah. Kocamansur Sok. No: 6/4 Şişli / İstanbul Tel: 0212 296 97 12
e-posta: info@mayayayinlari.com www.mayayayinlari.com

Kayhan Matbaacılık * Sertifika: 12156

Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi C Blok No: 244

Topkapı / İstanbul Tel: 0212 576 01 36

AYLAK BİR ADAMDAN AYLAK DÜŞÜNCELER

Jerome K. Jerome

Çeviren:

Aykut Sığın

Bu küçük kitap,
iyi ve kötü günlerimin çok değerli ve sevilen

arkadaşına,

tanışıklığımızın ilk zamanlarında benimle sık sık ters düşse de şimdi
benim en sıcak yoldaşım olmuş,

keyfini ne kadar çok kaçırmış olsam da benden hiç intikam almamış
ve beni üzmemiş,

evimdeki bütün kadınlar tarafından soğuk bir şekilde karşılanan ve
köpeğimin şüpheyle izlediği

ama yine de her geçen gün benimle daha çok yakınlaşan ve beni
arkadaşlığının kokusuyla saran,

hiçbir zaman hatalarımı yüzüme vurmayan, borç para istemeyen ve
kendinden bahsetmeyen,

aylak saatlerimin refakatçisi, üzüntülerimin dindiren, sevinç ve
umutlarımın sırdaşı,

benim en eski ve en sağlam

pipoma,

minnet ve sevgiyle adanmıştır.

Önsöz

Bu sayfalar henüz bir taslak halindeyken birkaç arkadaşına gösterdiğimde hiç de fena olmadığını söylemeleri ve bazı akrabalarımın çıkarsa satın alacaklarına söz vermeleri üzerine, bu kitabın yayınlanmasını daha fazla geciktirmeye hakkım olmadığını düşündüm. Ama sırf bu kitaba olan talepten ötürü bu basit, “aylak düşüncelerimi” insanlara sunmayı gözüm kesmezdi. Bugünlerde okurların bir kitaptan beklentisi, o kitabın kendilerini geliştirmesi, eğitmesi ve yüceltmesidir. Fakat bu kitap bir ineği bile yüceltmez. Vicdanan bu kitabı hiçbir işe yarar amaca yönelik olarak tavsiye edemem. Tüm söyleyebileceğim şu ki; “en iyi yüz kitabı” okumaktan sıkıldığınızda, bu kitabı yarım saatliğine elinize alabilirsiniz. Değişiklik olur.

İçindekiler

Aylak Olmak Üzerine	11
Âşık Olmak Üzerine.....	20
Kederli Olmak Üzerine.....	31
Beş Parasız Olmak Üzerine	38
Gösteriş ve Kibirlik Üzerine	46
Yeryüzündeki Yaşam Üzerine.....	56
Hava Üzerine	65
Kediler ve Köpekler Üzerine.....	76
Çekingen Olmak Üzerine	90
Bebekler Üzerine	100
Yemek İçmek Üzerine.....	110
“Döşenmiş Daireler” Üzerine	120
Kıyafetler ve Davranışlar Üzerine.....	132
Hafıza Üzerine.....	143

Aylak Olmak Üzerine

Şimdi bu gerçekten au fait* olduğumu düşündüğüm bir konu. Beni daha çok küçük yaşlarda, dönemiği tamı tamına 9 gineye bilgelik suyunda yıkayan beyefendi, daha fazla zamanda daha az iş yapabilecek başka bir erkek çocuğu tanımadığını söylerdi. Hatırlıyorum da zavallı büyükannem dua kitabından nasıl yararlanacağımla ilgili bir ders sırasında tesadüfen, yapmamam gereken şeyleri çok nadir yaptığıma şahit olmuş; yapmam gereken hemen hemen her şeyi ise yapmadan bıraktığıma son derece ikna olmuştu.

Korkarım ki yaşlı kadının kehanetini kısmen yalanlamış oldum. Tanrım beni affetsin! Tembelliğime rağmen yapmamam gereken birçok şey yaptım. Ama ihmal etmem gereken her şeyi ihmal ederek diğer hükmün geçerliliğini sonuna kadar doğruladım. Aylak olmak her zaman için benim güçlü yanımdı. Bu konuda kendime pay biçmiyorum; bu bana bahşedilmiş bir hediye! Çok az insan buna sahiptir. Birçok

---

* Au fait (fr): İyi bilen. (e.n.)

tembel ve ağırkanlı insan olduğu doğru ama hakiki anlamda aylak nadir bulunur. Aylak kimse, elleri cebinde tembellik yapan birisi değildir. Tam aksine, aylak kimsenin en şaşırtıcı özelliği, onun daima yoğun olmasıdır.

Yapılacak bir sürü iş olmadığı takdirde aylaklığın tadını çıkarmanın imkanı yoktur. Yapılacak hiçbir şey olmadığı zaman, hiçbir şey yapmamanın eğlencesi olmaz. Öyle bir durumda boşa vakit harcamak yalnızca bir uğraşı, hem de yorucu bir uğraşı olur. Aylaklığın tatlı olması için, aynı öpücüklerde olduğu gibi, çalınması gerekir.

Uzun yıllar önce genç bir adamken bir hastalığa yakalanmıştım; hiç öyle büyük bir sıkıntımd olduğunu düşünmüyordum. Bana kalırsa sadece çok fena soğuga yakalanmıştım. Ancak galiba ciddi bir şeymiş ki doktor bana bir ay öncesinden gelmiş olmam gerektiğini ve hastalık (her neydiyse artık) bir hafta daha devam etmiş olsaydı sonuçlarından kendisinin sorumlu olmayacağını söylemişti. Ne ilginçtir ki bir gün daha bekleseymişiz hastalığın tedavisi mümkün olmayacakmış. Tıbbi rehberimiz, filozofumuz ve arkadaşımız bir melodramdaki kahraman gibidir; her zaman sahneye en son anda girer. Bunun adı tam olarak takdir-i ilahi.

Her neyse, dediğim gibi çok hastaydım ve bir aylığına Buxton'a sevk edilmişim. Orada olduğum süre boyunca hiçbir şey yapmamam konusunda da sıkı sıkıya tembihlenmişim. "İhtiyacın olan şey istirahat," demişti doktor, "kursuz bir istirahat".

Kulağa güzel geliyordu. "Bu adam belli ki şikayetimden anlıyor," demiş ve muhteşem bir sürecin hayalini kurmuşum: içine birazcık hastalık serpiştirilmiş dört haftalık huzurlu bir dinlenme dönemi. Çok fazla hasta olmak değil ama yeterli düzeyde hasta olmak: acı çektirecek ve bu süre-

ci şiiresel hale getirecek düzeyde bir hastalık. Geç kalkmalı, çikolatamı yudumlamalı ve kahvaltımı terlik ve sabahlıklarla yapmalıydım. Bahçede bir hamağa uzanmalı ve kitap bitkin elimden kayıp düşene kadar melankolik sonlu duygusal romanlar okunmalı ve orada koyu mavi semaya hayaller kurarcasına bakmalı, beyaz yelkenli gemiler gibi süzölen yumuşacık bulutları izlemeliydim. Kuşların neşeli şarkısını ve ağaçların hafif hışırtısını dinlemeliydim. Ya da dışarı çıkamayacak kadar zayıf düşersenem zemin katın penceresinin önündeki yastıklara yaslanıp heba olmuş ve tuhaf bir halde oturmalıydım ki oradan geçen bütün güzel kızlar beni gördükçe iç çeksinler.

Ve günde iki kez Bath* sandalyesiyle Colonnade'e gidip su içmeliydim. Ah, o sular! O zamanlar o sular hakkında hiç bilgim yoktu ve bu fikir beni oldukça cezbetmişti. "Sulardan içmek" kulağıma hoş gelmişti ve bana Kraliçe Anne dönemi ni anımsatıyordu. Dolayısıyla da hoşlanacağımı sanmıştım. Ama ilk üç veya dört sabahtan sonra durumun hiç de öyle olmadığını gördüm! Sam Weller'in onları "sıcak ütü tadında" olarak tanımlaması, iğrençliklerinin yalnızca bir kısmını ifade etmektedir. Hasta bir adamı hemencecik iyileştirecek bir şey varsa o da, iyileşene kadar her gün o sulardan bir bardak dolusu içmesi gerektiğini öğrenmesidir. Altı gün ardı ardına düzenli olarak içtim ve neredeyse ölüyordum ki sonra bütün bu suların üstüne bir bardak konyak ile su içtim ve hemen rahatladığımı gördüm. O zaman bazı tanınmış tıpçılar alkolün, suyun içindeki demir gibi bazı mineralleri tama-

* Bath Chair (Bath Sandalyesi): 18. yüzyılda James Heath tarafından tasarlanmış, adını İngiltere'nin Bath kentinden alan, tek kişilik bir tür tekerlekli sandalye.

men yok etmiş olabileceği bilgisini verdiler. Ne mutlu bana ki doğru fikri yakalayacak kadar şanslıymışım.

Ama “sulardan içmek”, o unutulmaz ay süresince maruz kaldığım işkencenin yalnızca küçük bir kısmıydı. O ay istisnasız bir şekilde hayatımın en acınası ayıydı. O ayın en iyi bölümündeyseniz doktorun talimatlarına harfiyen uyup evde ve bahçede dalgın dalgın dolaştım ve günde iki saatliğine Bath sandalyesiyle dışarı çıkmak dışında hiçbir şey yapmadım. Bu gerçekten de monotonluğu bir nebze olsun kırıyordu. Bath sandalyesiyle dolaşmak, özellikle canlandırıcı egzersizlere alışkın olmayanlar için, sıradan bir gözlemcinin görebileceğinden daha heyecan vericidir. Yabancı birinin anlayamayacağı türden bir korku hissi daima sandalyenin üstünde bulunan kişinin zihnini meşgul eder. O kişinin bütün derdi karşısına bir çukur ya da yeni bir şose yol çıktığında, bu engelleri nasıl geçebileceğini bilmek olur. Geçen her aracın kendisine çarpacağını sanır ve kendisini asla, hemen kontrolü bırakmaya hazır gibi görünen zayıf dizlerinin böyle yapma ihtimalini düşünmeksizin bir tepeli çıkarken veya bir tepeden inerken göremez.

Ama bu oyalanma bile bir süre sonra heyecanını yitirdi ve ennui* dayanılmaz bir hâl aldı. Zihnimin pes edişini hissetmiştim. Kuvvetli bir zihnim yoktur; bu yüzden onu aşırı yormanın mantıklı olmadığını düşündüm. Yaklaşık olarak yirminci günün sabahında erkenden kalktım, iyi bir kahvaltı yaptım ve dosdoğru Kinder Scout'un ayağındaki Hayfield'a yürüdüm. Güzel bir vadiyi geçince ulaşılan Hayfield sevimli, hareketli, küçük bir kasaba olmakla birlikte bünyesinde iki güzel kadını da barındırıyordu. En azından o zamanlar çok

* Ennui (fr): Sıkıntı. (e.n.)

güzeldiler. Biri beni köprüden geçirmiş ve sanırım gülümsemişti. Diğeriyse açık bir kapının ağzında bekleyip kırmızı suratlı bir bebeğe öpücükler konduruyordu. Ama bu yıllar önceydi ve sanırım o zamandan bu zamana şişmanlayıp haysuz bir hâl almışlardır. Dönüşte taş kıran yaşlı bir adam görmüştüm ve bu bende kollarımı kullanmam için öyle güçlü bir istek uyandırmıştı ki adama, içecek bir şeyler karşılığında onun yerine geçmeme izin vermesini teklif etmiştim. Kibar bir yaşlı adamdı ve beni kırmamıştı. Taşlara üç haftanın birikmiş enerjisiyle vurdum ve adamın tüm gün yaptığından fazla işi yarım saatte yaptım. Ama bu onun kıskançlık duymasına neden olmadı.

Tehlikeyi göze alarak daha fazla enerji harcıyor ve her sabah uzun bir yürüyüşe çıkıp her akşam pavyondaki grubu dinlemeye gidiyordum. Ama günler yine de yavaş ilerliyordu. Bu yüzden son gün gelip çattığında oldukça mutluydum; damlalı, veremli Buxton'dan sıkı çalışma hayatı ve yaşam tarzıyla Londra'ya gönderiliyordum. Akşam Hendon'dan geçerken at arabasından dışarıya baktım. Büyük kentten yansıyan muazzam görüntünün kalbimi ısıttığını hissettim ve daha sonra arabam, St. Pancras İstasyonu'ndan tıngırdayarak giderken etrafımda duyduğum eski, tanıdık uğultu uzun zaman sonra duyduğum en tatlı müziği dinlettirdi bana.

O ayın aylaklığını kesinlikle sevmemiştim. Aylaklığı, aylak olmam gerekmediği zamanlarda seviyorum, yapabileceğim tek şey oyken değil. Bu benim dik başlı mizacımda var. Sırtımı ateşe vererek beklemeyi en çok sevdiğim zaman, ne kadar borcumun olduğunu hesapladığım, bir sonraki postaya yetiştirilmesi gereken mektupların masamın üstünde birikip en yüksek noktaya ulaştığı zamandır. Akşam ye-

meğinden sonra en uzun süre oyalandığım zaman, önümde yoğun bir akşam çalışmasının beklediği zamandır. Ve eğer önemli bir nedenden dolayı sabah erken kalkmam gerekiyorsa, işte o zaman diğer bütün zamanların aksine, yataкта bir yarım saat daha uzanmayı seviyorum.

Oh! Ne güzel şeydir diğer yana dönüp tekrar uykuya dalmak: “Beş dakika daha”. Merak ediyorum, erkek çocukları için bir Pazar kursu masal kahramanı dışında gönüllü olarak kalkan kimse var mıdır? Bazı erkekler var ki onlar için doğru zamanda kalkmak imkansız. Eğer ki sekiz, dışarı çıkmaları gereken saatse buçuğa kadar uyurlar. Şartlar değişir de sekiz buçuk yeterince erken bir saat olursa o zaman da dokuzdan önce kalkamazlar; aynı, daima dakikası dakikasına yarım saat geç kaldığı söylenen devlet büyüğümüz gibidirler. Her türlü dalavereye vardılar! Alarmlı saatler (şeytanca tasarlanmış, yanlış zamanda çalıp yanlış insanları uyandıran icatlar) alırlar. Sarah Jane’e kapılarını çalıp onları çağırmasını söylerler ve Sarah Jane de kapıyı çalıp onları çağırır; onlar da “erken” deyip krallar gibi tekrar uykuya dönerler. Yataktan çıkıp soğuk bir duş alan bir adamla tanışmıştım ama bu da bir işe yaramıyordu, çünkü sonrasında kendini ısıtmak için tekrar yatağa atlıyordu!

Şahsen ben, bir kere çıkmışsam yataktan uzak durabileceğime inanıyorum. Bana zor gelen şey, kafamı yastıktan kaldırması. İşin kötüsü, geceden yapılan hiçbir hazırlık bu işi daha kolay hale getirmiyor. Tüm geceyi heba ettikten sonra kendime “neyse, bu gece daha fazla çalışmayacağım; sabah erken kalkacağım,” diyorum ve o an tamamen kararımı vermiş oluyorum. Ancak sabah olduğunda bu fikir konusunda hevesim kaçmış oluyor ve gece geç saate kadar ayakta